

GUIA D'AUDICIÓ A

MANON LESCAUT, de PUCCHINI

Manon Lescaut és la tercera òpera de Giacomo Puccini (1858-1924). És precisament la que li va obrir el camí de la celebritat. El seu primer gran èxit. El llibret va ser molt complex de realitzar i hi van intervenir força mans diferents, fins al punt que es va acordar que no figuraria cap nom com autor del text. A part de les exigències que seran habituals en Puccini en el moment de redactar-se els *librettos*, el compositor patia per evitar un fracàs, sabent de la importància del sentit dramàtic el text, després del poc èxit que havia tingut a Milà la seva segona òpera, *Edgar* (1889).

L'argument aprofita una novel·la d'autor francès del segle XVIII, l'abat Antoine François Prévost, en el context d'un conjunt de relats de caire més o menys autobiogràfic. La protagonista femenina de la història, Manon, ha vingut en considerar-se un precedent del que serà el estereotip de la *dona fatal*, o sigui, la fèmina que atreu irremissiblement als homes, duent-los a la seva perdició i que, sovint, a la vegada és causa de la destrucció pròpia. Aquesta visió, per altre costat d'òptica masculina, assolirà el seu moment àlgid a finals del segle XIX.

La composició, com també resultà típic en el músic, va ser lenta i costosa. Hi treballà prop de tres anys, amb el suport inestimable del seu editor, Giulio Ricordi. L'estrena de *Manon Lescaut* es va fer el 1-II-1893 al Teatro Reggio de Torí. Ja d'entrada va assolir un gran èxit i l'obra inicià una ràpida difusió per Europa i Amèrica. A Catalunya es va estrenar al Liceu el 1896. A Girona no s'havia representat l'òpera fins a la producció dels Amics de l'Òpera de Sabadell del 2017.

ELS PERSONATGES de MANON LESCAUT

Geronte di Ravoir
(Baix)
Vell
recaptador
d'impostos
enormement
ric

Lescaut
(Baríton)
Germà de
Manon.
Sergent
afeccionat
al joc i al
diner

Manon Lescaut
(Soprano)
Jove
inexperta
però d'una
gran
ambició i

Renato Des Grieux
(Tenor)
Jove estudiant
de la petita
noblesa,
sense fortuna

Edmondo
(Tenor)
Alegre
estudiant,
amic de
Des Grieux

GUIÓ, EN ESQUEMA, DE *MANON LESCAUT*

Guapo?	Què	Qui	Fragment	Comentaris	Aspectes musicals
--------	-----	-----	----------	------------	-------------------

I_r acte (segle XVIII. A ÀMIENS. Plaça a prop d'un hostel.)					
	Escena	Estudiants, Edmond i transeünts	<i>Breu descripció musical que acompanya la vida quotidiana de la gent</i>	En un ambient jovial uns estudiants acuden a la sortida d'un grup de noies de la feina.	No hi ha preludi orquestral. La música agafa aire de minuet (dansa típica en el s XVIII)
**	Cançó	Edmondo	Ave, sera gentile (Salutacions, nit gentil)	L'estudiant exalta la joventut i la bellesa, amb acompanyament del cor	En forma de madrigal.
*	Escena	Els anteriors amb des Grioux	L'amor? L'amor?	Entra en escena Des Grioux que afirma que encara no coneix l'amor	
***	Arieta	Des Grioux	Tra voi, belle, brune e bionde (Entre vosaltres, rosses i morene)	Des Grioux pregunta si entre el grup de noies no n'hi ha una bonica jove que l'espera.	En forma de minuet. Ve a ser com la <i>cavatina</i> de presentació
**	Cor	Públic	Come é nostro costume (Com és el nostre costum)	La gent reunida lloa els plaers de la música i la beguda.	Amb aire costumista que suggereix el brogit dels grups reunits.
	Escena	diversos	<i>Descendono, vediam! (Ja baixen! Veiem qui són)</i>	L'arribada prevista del carruatge ha despertat expectació. En baixaran Manon, el seu germà Lescaut i el vell i ric Geronte.	Així que la noia queda sola una bru intervenció de l'orquestra sola fa el tema de Manon .
	Duet	Des Grioux i Manon	<i>Cortese damigella (Dama gentil)</i>	Breu diàleg en què la parella protagonista es coneix. Ella acceptarà finalment a trobar-se més tard.	Amb les primeres paraules d'ell apareix el tema de l'amor de Des Grioux .
***	ÀRIA	Des Grioux	Donna non vidi mai (No he conegut mai una dona com aquesta)	Per primera vegada a la seva vida el jove queda colpit per la coneixença d'una dona.	És una romança. Ha d'arribar al Si bemoll agut.
	Escena	Edmond, estudiants, noies, burgesos, Geronte, Lescaut	<i>La tua ventura ei rassicura (Ella assegura la teva bona sort)</i>	Edmondo i els estudiants faran broma a Des Grioux afirmant que Cupido per fi l'ha colpit. A continuació Geronte (vell i ric viatger) s'interessa i pregunta al germà de Manon sobre la noia. En vell acabarà demanant a l'hostaler que li prepari un carruatge amb la intenció de raptar Manon. Lescaut, el germà, s'afegeix a una partida de cartes. Finalment Edmondo, que ho ha sentit, adverteix Des Grioux que Geronte vol raptar Manon.	
**	Duet	Manon i Des Grioux	Vedete? lo son fedele alla parola mia (Veieu? Jo soc fidel a la meva paraula)	El noi declara el seu amor. Ella insisteix que no és lliure.	Moment de lirisme. Al final el cant a l'uníson simbolitzarà que tot dos estan enamorats.
	Escena	Lescaut Des Grioux, Manon, Edmondo, Geronte, estudiants	<i>Non c'è più vino (que no hi ha més vi?)</i>	Lescaut està jugant i demanant vi. Des Grioux anuncia a Manon que un vell la vol raptar i ella accedeix a fugir junts cap a París. El veu amb ràbia que li han birlat la noia però el germà presagia que així que Manon experimenti la pobresa acceptarà de bon grat la vida regalada en el palau de Geronte ... i Lescaut s'ofereix per acompanyar-los en la nova vida regalada.	

Guapo?	Què	Qui	Fragment	Comentaris	Aspectes musicals
--------	-----	-----	----------	------------	-------------------

I_n acte (Mesos després. A PARÍS, a les habitacions de Manon dins el palau de Geronte.)					
	Escena	Manon i Lescaut	<i>Dispettosetto questo riccio! (Maleïts rinxols!)</i>	Veiem a Manon i al seu germà vivint en l'abundància al palau de Geronte. La noia es mostra com a capriciosa i frívola, ... de moment.	
*	Arioso i arieta	Lescaut	<i>Ah! Che insiem delizioso ... Una caseta angusta</i> (Ah! Totalment deliciosa! ... Una caseta minúscula era el teu habitatge)	Lescaut lloa l'aspecte de la seva germana. I continua dient que la va salvar de la pobresa amb l'estudiant.	Un des moments de lluïment del baríton
**	Ària	Manon	In quelle trine morbide (Entre aquestes puntes flonges)	Manon constata que entre els luxes del palau sent un fred interior i enyora la passió perduda.	Romança iniciada amb el violoncel i instruments de vent. Acabarà en notes agudes
*	Duet	Lescaut i Manon	<i>Poiché tu voi saper (Ja que ho vols saber)</i>	El germà dona notícies de Des Grioux mentre Manon sent ressorgir l'enyorança dels seus "petons ardents"	El duo agafa l'estructura d'un crescendo.
**	Madrigal	Cantant i petit cor	Sulla vetta tu del monte erri, o Clori (Pel cim de la muntanya passeges, on Cloris)	Un petit cor canta el madrigal que Geronte ha compost per a la seva estimada però Manon s'avorreix.	És extret de l'Agnus Dei del mateix Puccini. La forma de madrigal agafa un aire d'antiquat.
	Escena del ball	Manon, Lescaut, Mestre de ball, Geronte	<i>I madrigali! Il ballo! (Els madrigals, el ball)</i>	Manon s'avorreix amb les músiques antiquades i les classes de ball amb que Geronte la vol entretenir. Mentre, servents i el vell afalaguen la noia .ell.	S'interpretarà música de minuet (forma antiquada) per part d'un quartet de músics del palau.

	**	Arieta	Manon	L'ora, o Tirsi, é vaga e bella (L'hora, oh Tirs, és agradable i bella)	Manon canta una cançó de tema pastoral	Cant breu però d'un cert lluíment per a les agilitats de la soprano
	**	Duet	Manon i Des Grieux	<i>Oh, sarò la piu bella! ... Tu, tu, amore? (Oh! Seré la més bella!</i>	L'antic amant apareixerà a les habitacions d'ela noia. Després dels retrets inicials d'ell la parella reconeix la seva passió. Ambdós declaren que volen tornar a estar junts.	Durant l'encontre l'orquestra assolirà un gran ímpetu simbolitzant la passió
		Escena	Geronte desGrieux, Manon	<i>Affè, madamigella, or comprendo (Certament que ara ho entenc, senyoreta)</i>	Geronte ha arribat sobtadament sorprenent les abraçades dels amants. Quan ell retreu la infidelitat la noia li contesta que es miri en el mirall i vegi com no té punt de comparació amb Des Grieux. El vell marxa ofès amb un to velat d'amenaça. Quan ell marxa la noia es lamenta pels luxes que perdrà i això fa exasperar Des Grieux	
	**	Arieta	Des Grieux	Ah! Manon, mi tradisce (Ah Manon!, m'exasperes amb els teus folls pensaments)	L'enamorat en mig de les promeses d'ella que vol prioritzar el seu amor, constata defraudat com Manon segueix aferrada als luxes.	Les cordes sobretot ressalten el caire planyivol del cant de l'enamorat.
		Escena	Des Grieux, Lescaut, Manon, sergent, Geronte	<i>Lescaut! ... Tu qui? (Lescaut! ... què fas aquí?)</i>	Lescaut irromp avisant la parella que Geronte ha denunciat la noia i es dirigeix amb guardes a detenir-los. Manon perd un preciós temps arplegant les joies que el vell li ha regalat. Sobtadament entren els soldats i Geronte i Manon és arrestada.	

Guapo?	Què	Qui	Fragment	Comentaris	Aspectes musicals
--------	-----	-----	----------	------------	-------------------

III _r acte (*)						
	***	INTERMEZZO	Orquestra	<i>Té la finalitat d'ambientar a l'espectador en un canvi de clima</i>	A la manera del verisme, la intervenció orquestral no està al començament sinó al mig de l'obra. La música adverteix que s'han acabat els bons temps.	De forta riquesa simfònica
		Escena	Des Grieux i Lescaut	<i>Ansia eterna, crudel</i>	Lescaut anima a Des Grieux explicant-li que ha subornat un guàrdia per a que faciliti la fugida de Manon.	
	**	Duet	Des Grieux i Manon	<i>Manon ... Des Grieux!</i>	Des Grieux assegura a la seva estimada que no la deixarà. La intimitat de la parella es veu interrompuda diverses vegades accentuant la inseguretat del moment.	Es rememoren temes apareguts en actes anteriors accentuant així la nostàlgia d'altres temps
	*	Cançó	Un fanaler	E Kate rispose al Re (I Kate va respondre al rei)	El diàleg d'ela parella queda partit per la intervenció d'un personatge que remarca el moment del pas de la nit al dia	Cançó de tema popular
		Escena	Lescaut, Des Grieux, Manon, cor	<i>All'armi! [...] Perduta è la partita! (a les armes! [...] La partida està perduda!)</i>	Una canonada alerta que l'estratagema de Lescaut per facilitar la fugida ha fracassat.	
	***	Escena (dita L'apello)	Sergent, cor, Lescaut, Manon, Des Grieux	Silenzio! L'apello cominciano già (Silenci! Comencen la crida)	Les dones que seran expulsades van sent cridades i surten de la presó, en mig dels badocs, cap al vaixell que les durà a Amèrica. És un moment ben puccinià en què les sons del públic assistent recrea tot un ambient i reaccions psicològiques diverses.	
	***	Arieta	Des Grieux	<i>Ah! Non v'avvicinate! ... Guardate, pazzo son, guardate</i> (Ah! No us acosteu! ... Mireu, estic boig, mireu)	Desesperat, Des Grieux intenta primer arrancar per la força Manon dels seus guàrdies. Conscient d'ela inutilitat d'ela força, el desconsolat enamorat implora que el permetin pujar al vaixell: farà qualsevol feina. El capità accedirà	Moment breu (uns 2') però d'un gran patetisme

Què	Qui	Fragment	Comentaris	Aspectes musicals
-----	-----	----------	------------	-------------------

IV _t acte (A la LOUISIANA francesa -actualment UUEE-. En un desert. El cel fosqueja)						
	*	Escena	Des Grieux i Manon	<i>Tutta su me ti riposa (Repenja't en mi)</i>	La parella, fugitiva, està perduda en el desert. Estan, sobretot ella, arribant al final de les seves forces. Serà un acte de gran patetisme.	S'incia un últim acte breu en el que es citaran diversos temes de l'obra
	**	Arieta	Des Grieux	Vedi, son io che piango, io che imploro (Mira, sóc jo qui ploro, qui implora)	Manon s'ha desmaiada i el seu estimat li prega que es recuperi.	Moment de gran intensitat
	***	Ària	Manon	Sola, perduta, abbandonata.	Moment de gran intensitat i patetisme. Manon se sent indefensa. Clamarà "Ah, no vull morir"	El més cèlebre de l'òpera. Acompanyament de l'oboè i la flauta.
	**	Escena final	Manon i Des Grieux	<i>Fra le tue braccia, amore, l'última volta! (Entre els teus braços, amor, per última vegada)</i>	Manon es resigna. La parella s'acomia. Les últimes paraules de Manon seran: El sol... no... el veuré més [...] Les meves culpes cauran en l'oblit, però el meu amor... no morirà	La música ara esdevé més suau. Després del climax final amb la mort de la protagonista l'obra s'acaba apagant suaument, com una flama que s'extingís.

ARGUMENT

Manon Lescaut. Julià Pascual, 2016, per a l'AAOG

Acte I

A una plaça d'Amiens, en la França del segle XVIII, un jove estudiant assegurarà que no coneix què sigui l'amor (*L'amor, l'amor?*). El noi, que es diu Renato Des Grieux, preguntarà entre les noies reunides si n'hi ha alguna destinada a ell (*Tra voi, belle, brune e bionde*). Però tot es capgirarà quan arriba una diligència. El despreocupat jove s'enamora de la bella Manon, que va acompanyada pel seu germà, Lescaut, que la condueix a ingressar en un convent per voluntat paterna. Com a viatger hi ha també Geronte, un vell i riquíssim recaptador d'impostos que s'encapricia de la noia. Després de saludar-la Des Grieux aconsegueix que la jove accedeixi a retrobar-se més tard a la plaça. L'estudiant se sent perdudament enamorat (*Donna non vidi mai*).

Geronte, per la seva part, després de fer amistat amb Lescaut, invita a sopar als germans a la vegada que encarrega una carrossa per a raptar secretament a la noia que desitja. Un amic de Des Grieux, però, ha sentit com el vell feia l'encàrrec de la carrossa a l'hostaler i posa al corrent a l'enamorat estudiant. Des Grieux, que té una nova trobada amb la jove (duet *Vedete? Io son fedele*), convencerà finalment Manon de marxar amb ell cap a París, per un costat perquè li plau el jove i per l'altre perquè la noia així evita el rapte que l'amenaça i el convent que li espera. L'acte acaba amb l'enrabiada de Geronte informat que la carrossa que ha encarregat ha servit per a la fugida dels dos enamorats. El germà de Manon consola el vell dient-li que coneix a la seva germana: quan experimenti la pobresa que li espera amb el jove estudiant segur que la noia acceptarà una vida regalada en el palau de Geronte. Lescaut espera "formar part de la família".

Acte II

Efectivament, el segona acte comença ja en el palau parisenc del ric i ancià Geronte. Per tant, el compositor estalvia i no ens mostra l'etapa de difícil convivència dels joves que, si bé estan enamorats, per causa de pobresa, Manon no s'ha sentit a gust. Al palau veiem la protagonista rebre les atencions dels servents, pentinant-se i provant-se riques robes i joies.

Geronte li envia cantants a recitar les seves poesies d'enamorat i li organitza classes de ball. Però la noia s'avorreix i enyora la fogositat de l'amor que havia compartit amb Des Grieux (*In quelle trine morbide*).

Geronte surt a passejar amb la promesa que la jove que el seguirà després d'acabar d'arreglar-se. Arriba, però, a les estances de la noia Des Grieux, acompanyat per Lescaut amb qui s'ha anat veient. Després d'uns retrets del noi cap a la ingrata, la parella sucumbeix al la mútua atracció (és el llarg duet *Tu, tu, amore? ... Cedi, son tua*). Quan els amants estan més acaramel·lats entra Geronte que escridassa la noia que respon burlant-se del vell. L'amo de la casa diu que se'n va però amenaça: "*fins aviat*". Efectivament, Lescaut no triga gaire a avisar que Geronte ha denunciat Manon i sap que els guàrdies es dirigeixen cap al palau. La parella no atina cap on escapar i la noia vol salvar les joies que pot, actitud interessada que Des Grieux lamenta (*Ah! Manon, mi tradisce*). Finalment, Geronte torna amb els soldats i la noia és empresonada. Encara que no s'esmenta, després es dedueix que la denúncia ha estat per l'acusació de prostitució.

Acte III

Abans de començar l'acte i separant dues fases de l'obra hi ha un important moment orquestral (*L'Intermezzo*). El to lúgubre ens avisa que la sort de la protagonista ha canviat radicalment.

Ens situem al port de Le Havre, poc abans de la sortida del sol. Es veu una garjola amb reixes, una placeta i un vaixell al fons. Des Grieux es troba desesperat perquè Manon està a punt de ser deportada a Amèrica amb un grup de prostitutes castigades. Lescaut consola l'enamorat recordant que ha submat un guàrdia per a facilitar la fugida de la germana. El que sí aconsegueix l'enamorat es veure i tenir una conversa amb Manon a través de les reixes de la masmorra (duet *Manon... Des Grieux...*). Un fanaler interromp la conversa cantant una cançó popular (*E Kate rispose al Re*), s'està fent de dia. Una canonada i crits anuncien que l'intent de fugida de Manon ha fracassat.

L'escena de la crida comença amb la lectura dels noms de les acusades de prostitució. Quan són citades les dones surten de la presó i són conduïdes en direcció al vaixell que les extraditarà. Aquest fet és un espectacle per als badocs que es congregen per a veure i comentar les diverses actituds de cadascuna de les penades. Quan Manon surt, Des Grieux pot acostar-s'hi una estona. Es produeix una escena "coral" en què coincideixen i superposen els laments de la parella, els comentaris del públic i la lectura dels noms de les acusades: Puccini comença a fer *puccinidades* musicals com les que el faran famosos!

Quan els soldats es volen endur la noia Des Grieux no sap què fer. Primer intenta enfrontar-se a la tropa però, conscient de la seva feblesa, opta per implorar al capità que se l'endugui també en el vaixell (*Guardate, pazzo son, guardate*). El noi promet fer de grumet i qualsevol feina que se li encomani. L'oficial accedeix i la parella exulta veient un bri d'esperança en el seu futur.

Acte IV

L'acció continuarà a un lloc desèrtic en el moment de fosquejar. Estem a la Louisiana francesa, a les afores de Nova Orleans. Aquí tampoc el compositor ens explica perquè la parella fugí. La novel·la original narra com Des Grieux s'ha enfrontat en un duel amb a intrigant que volia aconseguir a la seductora Manon amb els seus ardis i influències.

Els dos joves, que s'han perdut, caminen assedegats i ja quasi sense forces. Des Grieux s'espanta veient com l'estimada perd el coneixement (*Vedi, son io che piango*). Recuperada ella, acorden que el noi intentarà trobar algun lloc habitat o, com a mínim, aigua. Ella, que ha quedat sola, està desesperada (*Sola, perduta, abbandonata*), proclama "*Non voglio morir!*". Quan el noi torna, es constata que no ha trobat cap ajut ni recurs. Ara ella ja es resigna: no hi ha res a fer. Ja no li queden forces, ella diu "*El sol... no... el veurè més!*", però, li resta encara un bri de vida per a proclamar a Des Grieux que "*el meu amor... no morirà*".

PER A GAUDIR DE MANON LESCAUT A CASA

CD	D.G. 1984.- Dr. Giuseppe Sinopoli. Amb Mirella Freni, Plácido Domingo,i Renato Bruson. I Kurt Rydl. Orquestra i cors de la Royal Opera House.	Enregistrament de referència.
DVD	L.C. 2008.- Dr. James Levine. Amb Karita Mattila, Marcello Giordani, Dwaine Croft i Dale Travis. Orquestra i cors del Met.	Amb un bon equilibri de qualitats.
Bibliografia	<ul style="list-style-type: none">• Olivares, Juan Carlos [Coord]. <i>Manon Lescaut</i>. Barcelona: Liceu, 2006.• Serrera, Ramón María. <i>Manon Lescaut</i>. Madrid: Teatre de la Maestranza, 2003.	